zontai tirtose vietose suformuoti XX a. II pusėje. Po jais didesnėje šurfų dalyje fiksuoti maišyto molio, šlyno sluoksniai, kurie veikiausiai suformuoti įrengiant šioje dvaro sodybos dalyje tvenkinius, galbūt statant hidrotechninius statinius. Datuoti šių sluoksnių suformavimo laiko nepavyko. Giliau tirti uždurpėję sluoksniai, kuriuose surasta horizontalios medienos liekanų. Daugelyje šurfų įžemis nepasiektas, šurfai užpilti gruntinio vandens. Įžemis atkastas tik šurfuose 4, 7, 9. Tai pilko smėlio, šlyno sluoksnis. Archeologinių radinių, datuojamų XIX a. pabaiga – XX a. I puse, surasta tik šurfuose 8 ir 9. Šurfe 10, kuris kastas ant kalvelės sklypo V dalyje, surastas moliu rištų akmenų (riedulių) pamatas (?) (1 pav.). Tai veikiausiai yra vieno iš dvaro ūkinėje dalyje stovėjusių pastatų liekanos, kurias būtina išsaugoti. Ateityje šioje vietoje prasminga atlikti didesnės apimties tyrimus, nustatatant šios dvaro sodybos dalies užstatymo pobūdį.

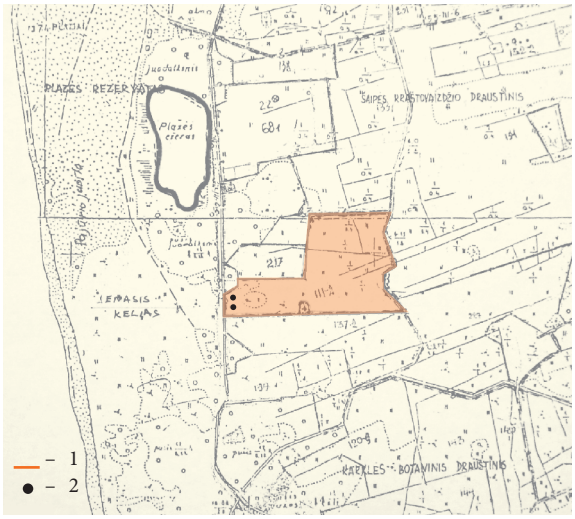
The Grounds of Abromiškės Manor

In 2011, the excavation, begun in 2010, on the grounds of Abromiškės Manor (S Lithuania), was continued in the former manor's work area. A 19th-century wooden barn was rebuilt there after a fire and utility lines were laid near it. A survey and evaluation were conducted in the area to the N – NE of the barn, where there are plans to recreate the pond and create a park, i.e. to create a recreational area. Ten test pits (a total of 18 m^2) were excavated. The clay-bonded stone foundation from probably a wooden utility building was discovered on a small hill in the W part of the plot (Fig. 1).

Tomas Ivanauskas

Sodyba Karklės kaime

2011 m. spalio mėnesį Karklės kaime, Klaipėdos r., sklype į PR nuo Plazės ežero (1 pav.) buvo atliekami archeologiniai žvalgomieji tyrinėjimai, kurių tikslas buvo surasti per II Pasaulinį karą ar pirmaisiais pokario metais sugriautą sodybą. 2003 m. buvo atlikti sklypo istoriniai tyrimai (UAB „Restauravimo centras" istorikė J. Valančiūtė), kuriais nustatyta, kad sklype buvusi istorinė sodyba ir jos teritorijos Š pakraštį siekusi dar viena sodyba, kuri galutinai susiformavo XIX a. II pusėje – XX a. pradžioje ankstesnio apstatymo vietoje. Karklė (toks kaimo pavadinimas prigijo tarybiniu laikotarpiu, iki tol jis vadintas „Kerkelbeck", tarpukariu – „Karklininkai") istoriniuose šaltiniuose minima kaip didžiausia ir

1 pav. Tyrinėto sklypo Karklėje vieta: 1 – sklypo ribos; 2 – žvalgomųjų tyrimų vieta. T. Ivanausko nuotr.

Fig. 1. Situation plan of the evaluated area at Karklė: 1 – boundaries of the plot; 2 – the site of field evalution.

0 5 cm

2 pav. Aptiktų radinių pavyzdžiai: 1 – keraminės lėkštės briaunos fragmentas; 2 – šešiakampio formos stiklo buteliukas; 3 – keraminio puodelio fragmentai; 4 – metalinės replės. T. Ivanausko nuotr.

Fig. 2. Examples of the artefacts. 1 – a fragment of a ceramic plate rim; 2 – a hexagonal glass bottle; 3 – ceramic cup fragments; 4 – metal pliers.

viena seniausių pajūrio ruožo tarp Klaipėdos ir Palangos gyvenviečių. Apylinkės pradėtos apgyventi nuo XV a. Dėl karų, badmečių, karo epidemijų XVIII a. didžiausio pajūrio kaimo vystymasis sulėtėjo. Apie XVIII a. vidurį Karklininkuose buvo 46 sodybos, o apie 1785 m. – 44 sodybos. XIX a., pagausėjus atsikėlėlių iš Lietuvos, daugėjo žemdirbių sodybų. Kaimas apėmė 1269 ha teritoriją, kuri didėjant gyventojų skaičiui nesiplėtė, tačiau tankėjo sodybų užstatymas. Iki XIX a. II pusės Karklininkuose vyravo medinė architektūra. Statyti nedideli vieno aukšto gyvenamieji dūminiai trobesiai išorėje ir viduje atvirų rąstų sienomis, paprastais dvišlaičiais šiaudiniais stogais. XIX a. II pusėje statytos erdvesnės, dvigalio plano trobos. Jų sienos išorėje ir viduje būdavo apkalamos lentomis, stogai klojami skiedromis. Su mūrine Rytprūsių stiliaus architektūra plito čerpinė stogų danga. Per II Pasaulinį karą 1944 m., keičiantis frontams, sudeginta dauguma čia buvusių sodybų. Su vokiečių frontu iš kaimo pasitraukė dauguma gyventojų.

Teritorijoje tirti 8 šurfai, kiekvienas 1x3 m dydžio – iš viso 24 m^2. Tyrimų metu nustatyta, kad sklypo V dalyje yra buvę 2 sodybos pastatai – vienas ūkinės, kitas gyvenamosios paskirties. Šurfe 1 5–20 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus buvo atidengtas stambių lauko akmenų PV pusės kampas ir V sienos pamatas. Pamatų plotis 62–85 cm, aukštis 78–93 cm. Šurfe 2 5–20 cm gylyje dengėsi pastato PR kampas. Pamatų plotis 68–82 cm, aukštis 1–1,2 m. Pamatų P sienos apačia krauta iš mažesnių – 14x15, 32x11, 33x20, 20x27 cm dydžio akmenų. Viršutinėje dalyje krauti dideli 66x85, 50x71, 74x50 cm dydžio akmenys. Šurfe 3 dar paviršiuje buvo matyti stambių akmenų kontūrai virš velėnos. Fiksuotas pastato pamatų ŠR kampas, kurių plotis 74–92 cm, aukštis 1–1,2 m. Pamatai krauti iš įvairaus dydžio lauko akmenų. Pamatų apačia krauta iš vidutinio dydžio 15x11, 22x16, 25x12, 35x26 cm akmenų, krautų 2–3 eilėmis. Pamatų Š sienos apačia krauta iš vidutinio dydžio 9x15, 12x16, 26x39 cm lauko akmenų, krautų dviem eilėmis. Ant viršaus kloti 3 dideli 56x78, 60x79, 79x48 cm dydžio akmenys. Nustatyta, kad tai buvusio ūkinio pastato užstatymo fragmentai. Pastatas buvo 14x6 m dydžio, galais orientuotas į V pusę, t. y. į jūrą.

Šurfe 4 5–20 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus buvo atidengtas kito – gyvenamosios paskirties pastato PV kampas, krautas iš nedidelių akmenų. Akmenų dydis įvairus – 5x9, 10x6, 15x20 cm. P sienos dalis 30–46 cm storio ir 30–40 aukščio, sienos V dalis – 23–26 cm storio ir 28–39 cm aukščio. Šurfe 6 20 cm gylyje buvo atidengtas betoninio pamato PR kampas, kurio plotis buvo 25–35 cm, aukštis 12–20 cm. Šurfe 7 5–20 cm gylyje buvo atidengtas to paties pastato betoninio pamato ŠR kampas. Pamato plotis 23–30 cm, aukštis 14–20 cm. Šurfo V pusėje betoninis pamatas baigiasi toje pačioje linijoje, kur išryškėjo akmenų ir raudonų plytų sugriuvusios sienos fragmentai. Nustatyta, kad tai buvusio gyvenamojo pastato užstatymo liekanos. Pastatas buvo 11,5x6,4 m dydžio, galu orientuotas į V pusę, t. y. irgi į jūrą. Tyrimų metu surinkta 210 radinių – tai buitinės keramikos šukės, stiklo butelių fragmentai, metaliniai durų, langų konstrukciniai elementai, būdingi XIX a. pradžiai – XX a. I pusei (2 pav.).

The Farm Site in Karklė

In October 2011, a field evaluation was conducted in Karklė village (Fig. 1) in an attempt to find the remains of a farmstead which was destroyed during the Second World War or the early post-war years. Until the 19th century, most of the village houses were simple one-story wooden houses. The houses built in the second half of the 19th century were larger and brick buildings became more frequent. During the Second World War, most of the old homesteads burned down.

During the evaluation, eight test pits were excavated and two former farm buildings: an outbuilding and a residential building, were discovered in the W part of the plot. The corners of the outbuilding's stone foundation were found in test pits 1–3, showing that the building was 14 x 6 m. The house's foundation was found in test pits 4 and 6–7, showing that the building was 11.5 x 6.4 m. The outbuilding was parallel to the house and 22 m away, the ends of both buildings facing the sea. Many artefacts were found, from pottery and bottle shards to metal tools and construction elements (Fig. 2), which date to the early 19th – first half of 20th centuries.

Linas Kvizikevičius,
Gintautas Rackevičius

Glitiškių dvaro sodyba

Glitiškių (Vilniaus r.) dvaro sodybos teritorijoje (UK 893) 2011 m. ištirti 24 1x1 m dydžio šurfai, žvalgytas bendras apie 25,4 m^2 dydžio plotas. Ties dvaro rūmų ŠR kampu, 30 m į P nuo rūmų, Liepų alėjos Š kelkraščio prieigose šurfuose 1 ir 6 surastas iki 50 cm storio supiltinio pobūdžio tamsiai pilkos žemės su degėsiais sluoksnis su 5 XIV–XV a. keraminių indų fragmentais (1 pav.). Šurfe 6 šiuo sluoksniu užpilta buvusi duobė taip išlyginant ir nusausinant buvusį drėgną paviršių. Virš duobės susiformavusioje kultūrinio sluoksnio dalyje radinių nerasta, todėl duobės paviršiaus datavimas liko neaiškus.

Toliau nuo dvaro rūmų liekanų nutolusioje teritorijoje archeologiniu požiūriu vertingo sluoksnio neaptikta.